

Finansdepartementet
Fi2025/01857

Till fi.remissvar@regeringskansliet.se
med kopia till alice.hallman@regeringskansliet.se

Yttrande över Goda möjligheter till ökat välstånd (SOU 2024:29) samt Fler möjligheter till ökat välstånd: Slutbetänkande (SOU 2025:96)

Byggherrarna är en branschorganisation för professionella och långsiktiga byggherrar som bygger för egen drift och förvaltning. Som branschorganisation arbetar vi för att stärka och utveckla byggherrrollen och det svenska samhällsbyggandet. Föreningens medlemmar beställer årligen byggprojekt för mer än 150 miljarder kronor.

YTTRANDE

Byggherrarna begränsar sitt yttrande till de delar av utredningen som särskilt berör förutsättningar för byggherrar och beställare i samhällsbyggnadssektorn. I övriga delar avstår vi från att lämna synpunkter.

GODA MÖJLIGHETER TILL ÖKAT VÄLSTÅND (SOU 2024:29)

Kapitel 7

Byggherrarna delar kommissionens slutsatser att konkurrensen är svag i vissa delar av byggsektorn och att det finns bristande transparens.

Byggherrarna delar också slutsatsen att den kommunala tillämpningen av PBL kan hämma produktivitetsutveckling och skapa onödiga lösningar, exempelvis vid onödigt detaljerade detaljplaner och så kallade särkrav.

Kapitel 8

Byggherrarna ställer sig positiv till ett ökat fokus på, och kompetenshöjning inom upphandlingsområdet enligt **8.7.8 Fortsätt utveckla arbetet med upphandlingar**. I sammanhanget vill Byggherrarna dock lyfta att upphandlingsunderlag även speglar byggherrns erfarenheter från tidigare kontrakt. Kriminalitet på byggarbetsplatser, dolda rabattsystem, överfaktureringar och omfattande byggfel kan i sig skapa ett ökat behov av kravställning. Det är möjligt att det minskar innovationsmöjligheter i

vissa entreprenader men Byggherrarna vill lyfta att det är ett problem som alla aktörer i sektorn har ett ansvar för.

8.3.2 Fördyringar sker huvudsakligen under planeringsfasen.

Byggherrarna vill understryka att fördyringar i planeringsfasen inte bör beaktas som ett misslyckande om det speglar faktiska slutkostnaden för ett projekt. Realistiska prognoser i tidigt skede gör det möjligt att välja andra alternativ. Om projektet genomförs finns en realistisk kostnadsprognos att budgetera utefter. Även i den här frågan är byggherrars systematiska arbete med upphandling centralt.

FLER MÖJLIGHETER TILL ÖKAT VÄLSTÅND: SLUTBETÄNKANDE (SOU 2025:96)

Kapitel 3

Byggherrarna delar kommissionens slutsatser att satsningar på forskning, kompetensförsörjning och starkare kopplingar mellan akademi och näringsliv är centrala för långsiktig produktivitetstillväxt. Byggherrarna bedömer att samhällsbyggnadssektorn, som står för stora investeringsvolymerna och komplexa projekt, har stort behov av riktade och systemorienterade FoU-insatser för att realisera produktivitets- och klimatmål.

Byggherrarna ser också positivt på förslag **3.5.7 Bredda och förenkla FoU-avdraget** men betonar att avdragets utformning måste spegla byggprojektens särskilda karaktär (långsamma investeringscykler, höga kapitalkostnader, och sektorspecifika innovationsformer).

Kapitel 4

I linje med kommissionens fokus på digitaliseringens betydelse för spridning av teknik och kunskap vill Byggherrarna lyfta **behovet av öppna standarder och standardiserade dataformat** i entreprenadupphandlingar.

Byggherrarna är positiv till förslag **4.4.3 Minska osäkerhet kring datahantering**. Osäkerheter i hantering av personuppgifter har försvårat arbetet att motverka arbetslivskriminalitet i samhällsbyggnadssektorn.

Kapitel 5

Byggherrarna ställer sig positiv till satsningar på ökad och mer flexibel kompetensförsörjning för bygg och anläggningssektorn.

Kapitel 7

Byggherrarna ser en potential i **7.5.3 Ett nytt konkurrensverktyg**, för att använda det föreslagna verktyget som ett led i att stävja osund konkurrens i byggsektorn.

Såväl konkurrens som produktivitet inom byggsektorn hämmas om byggmaterial väljs utifrån möjligheterna att erhålla störst rabatt, i stället för det alternativ som är mest fördelaktigt för projektet.

Kapitel 11

Byggherrarna ställer sig i huvudsak positiva till de förslag som syftar till att intensifiera arbetet mot arbetslivskriminalitet.

Byggherrarna ser potential i utredningens förslag **11.3.1 Förändrat perspektiv kring privata utförares lämplighet**. Att det i högre utsträckning åligger leverantörer att regelbundet påvisa sin lämplighet kan bidra till att byggherrar i större utsträckning kan fokusera på sin egen kärnverksamhet, i stället för att kompensera för brister på leverantörsmarknaden.

Byggherrarna ser att förslaget **11.3.4 Samla, dela och tillgängliggöra information**, om ett utförrarregister som samlar tidigare erfarenheter bedöms kunna utgöra ett effektivt stöd vid upphandling av entreprenader (liksom förslaget om systematisk användning av erfarenheter enligt kapitel 15).

Byggherrarna bedömer att det finns risk att förslaget om avgift för leverantörskontroller **11.3.7** kan medföra kostnadsökningar för byggherren, om kostnader förs över till byggherrar genom anbudspriser.

Kapitel 14

Byggherrarna ställer sig positiv till förslaget att minska perspektivträngsel (**14.3.1**), och den administrativa bördan för offentliga beställare. Förslagen underlättar för offentliga byggherrar att genomföra konkurrenskraftiga projekt och frigöra resurser från administration till kärnverksamhet.

Kapitel 15

Byggherrarna ställer sig positivt till förslag **15.3.1. Systematisk användning av erfarenheter** av tidigare leverantörsrelationer vid tilldelning av nya kontrakt.

Vänliga hälsningar,

Tommy Lenberg
VD

Enligt uppdrag
Lilly Rosander, affärs- och branschutvecklingsexpert